

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين اللهم صل على محمد وآل محمد

مهارت‌هایی برای چهارده ساله بودن

کاری از:

مدرسه دانشجویی قرآن و عترت دانشگاه تهران

درس هفتم ، شناخت خوب و مفید از دیگران و توان های آنها

تصویر یا ترسیمی از نیازمندی خود به دیگران

مجسم کن که در یک جزیره تنها هستی. با چه مشکلاتی مواجه می شوی؟ چه محدودیت هایی داری و چه کارهایی را نمی توانی انجام بدهی؟ البته این مشکلات آنقدر زیاد است که تحمل چنین شرایطی تقریباً غیرممکن است؛ اما شما تعدادی از این مشکلات و محدودیت ها را فهرست کن:

.....

.....

همه این محدودیت ها در واقع نیازهای شما به دیگران است.

حالا مجسم کن در شرایطی زندگی می کنی که هیچ کس به شما نیاز ندارد؛ همه به شما محبت می کنند ولی کسی نیازی به محبت شما ندارد و نمی خواهد شما به او محبت کنی، همه حاضرند دانسته های خود را به شما یاد بدهند اما کسی نیاز ندارد از شما چیزی یاد بگیرد و ...

در این شرایط چه احساسی خواهی داشت؟

یک پیشنهاد: از نیازهایی که به دیگران داری عکس بگیر، مجموعه جالبی خواهد بود!!

گفتگو پیرامون نیاز به نیازمندان

هر کس توان هایی دارد که اگر از آنها استفاده نشود یا درست استفاده نشود باعث می شود که او فردی بی فایده باشد و کم کم توان هایش از بین برود. اما اگر از آن توان ها درست استفاده شود، هم او فرد مفیدی خواهد بود و هم توان ها افزایش می یابد. به همین دلیل انسان برای هر توانی که دارد به افرادی نیاز دارد که به توان او نیاز داشته باشند.

در این باره با دوستان گفتگو کن و برای این موضوع مثال‌هایی پیدا کن.

گفتگو پیرامون نیاز به توانمندان

هیچ کس در دنیا وجود ندارد که همه توان‌ها را داشته باشد. توان‌های مختلف بین افراد مختلف در دنیا تقسیم شده است. به همین خاطر همه انسان‌ها در مواردی به توان دیگران نیازمند هستند. مثلاً یک پزشک با همه توانمندی خود وقتی ماشینش خراب می‌شود، به توانایی مکانیک و تعمیرکار نیازمند است. پس لازم است هر کس همه نیازهای خود را شناسایی کند و برای هر کدام یک متخصص توانمند شناسایی کند.

با دوستان در این باره گفتگو کن که چه نیازهایی دارید که برای رفع آنها لازم است به افراد توانمند مراجعه کنید؟ و اینکه چه افراد توانمندی را برای رفع نیازهای خود می‌شناسید؟

ارزش کار

روایتی از زندگی امام باقر علیه السلام که در گرمای شدید و عرق ریزان مشغول کار در مزرعه بودند فرد نا آگاهی این عمل را حریص و دنیاطلبی امام تلقی کرد.

از امام سوال کرد اگر همین حالا مرگ شما فرا رسد و شما در این حال بمیرید چه خواهید کرد؟! امام فرمودند: «اگر در این حال مرگم فرا رسد، در حال عبادت خدا از دنیا رفته‌ام. باید از این بترسم که در حال گناه و معصیت مرگم فرا رسد.

ثمرات کار و کوشش چیست؟

الف: بی نیاز شدن از دیگران

ب: توانایی برای انفاق، سخاوت‌مندی.

ج: مشارکت در کارهای خیر

د: برطرف ساختن مشکلات اجتماعی

ه: اشتغال از جرائم و تخلفات اجتماعی مانند مزاحمت‌های خیابانی و تکدی‌گری جلوگیری می‌کند.

کسی که از راه حرام مالی را به دست می‌آورد اگر همه آن اموال را در کارهای خوب نیز مصرف کند، نه تنها گناهانش پاک نمی‌شود؛ بلکه گناهی به گناهانش افزوده خواهد شد.

اموال حرام به زندگی انسان، چه تأثیراتی دارد؟

الف: دعاها مستجاب نمی شود.

ب: مال حرام بی برکت است.

ج: مال حرام در جاهای نادرست مصرف می شود.

آیا امکان دارد شغل حلال درآمد حرام در برداشته باشد؟

بله کسی که وسیله بی کیفیت را در بسته بندی وسیله خوب و باکیفیت قرار می دهد.

کارمندی که در ساعت کاری به وظایفش نپردازد.

انسان در هر شغلی ممکن است به خاطری توجهی و کوتاهی در انجام وظایفش، گرفتار مال حرام شود.

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ^۱ وای برکم فروشان!

بررسی نیاز به توانمندان و نیازمندان در سوره مبارکه بلد

سوره مبارکه بلد، با قسم به مگه و انسان های بزرگی که آن را بنا کرده و به آن ارزش داده اند، قانون مهم «آفرینش انسان در سختی» را بازگو می نماید. سپس بعد از اصلاح دیدگاه های اشتباه نسبت به این قانون، توان هایی را که خداوند برای بهره بردن از این قانون در اختیار انسان قرار داده معرفی می کند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	به نام خداوند هستی بخش مهربان
لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ (۱)	قسم به این شهر
وَ أَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ (۲)	در حالی که تو ساکن آن هستی؛
وَ الْوَالِدِ وَ مَا وُلِدَ (۳)	و قسم به پدر؛ و فرزندی که آورد،
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ (۴)	ما انسان را در سختی آفریدیم.
أَيُّحْسَبُ أَنَّ لَنْ يَفْقَرَّ عَلَيْهِ أَحَدٌ (۵)	آیا گمان می کند که هرگز هیچ کس بر او قدرت ندارد؟
يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا (۶)	می گوید: مال فراوانی را تلف کردم.
أَيُّحْسَبُ أَنَّ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ (۷)	آیا گمان می کند کسی او را ندیده؟

۱. خلاصه درس دوازدهم «پیام های آسمان» پایه هشتم

أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ (۸)	آیا برای او دو چشم قرار ندادیم؟
وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ (۹)	و یک زبان و دو لب؟
وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ (۱۰)	و او را به دوراه [خیر و شر] راهنمایی نکردیم؟
فَلَا افْتَحَمَ الْعُقَبَةَ (۱۱)	ولی خود را وادار به گذشتن از گردنه نکرد.
وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعُقَبَةُ (۱۲)	و چه چیز تورا آگاه کرد که گردنه چیست؟!؟
فَكُنْ رَقَبَةً (۱۳)	آزاد کردن برده‌ای،
أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ (۱۴)	یا غذا دادنی در روز قحطی،
يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ (۱۵)	به یتیمی خویشاوند،
أَوْ مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ (۱۶)	یا مستمندی خالک‌نشین.
ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ (۱۷)	سپس از کسانی باشد که ایمان آوردند و یکدیگر را به صبر توصیه کرده و به مهرورزی سفارش کردند.
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ (۱۸)	آنها اهل سعادتند.
وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ (۱۹)	و کسانی که به آیات ما کافر شدند همان اهل شومی و شقاوتند.
عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ (۲۰)	بر آنان آتشی سرپوشیده احاطه دارد.

«اقتحام» یعنی به زور و به سختی وارد جایی شدن و «عقبه» راه سربالایی دشواری است که به قلّه کوه می‌رسد. خداوند توان‌های مختلف را به انسان داده تا او هر طور شده وارد گردنه سخت و صعب‌العبور شود و خود را به قلّه برساند. در واقع انسان مانند کوه‌نوردی است که پیروزی و موفقیتش در رسیدن به قلّه است، همه توانایی‌ها و امکانات و وسایل لازم را هم برای رفتن و رسیدن به قلّه دارد، فقط باید تنبلی نکند و راه بیفتد.

اما این گردنه سخت چیست که انسان باید آن را طی کند؟ این گردنه، برطرف کردن نیازِ نیازمندان است. در آیات ۱۳ تا ۱۶ سوره بلد، نمونه‌های مهمی از این نیازها و برطرف کردن آنها مطرح شده است. یکی از این نمونه‌ها، «فَكُنْ رَقَبَةً» است؛ یعنی باز کردن یا رها کردن گردن، یعنی آزاد کردن کسی که گردنش جایی گیراست، نجات دادن کسی که گیر افتاده. مثل آزاد کردن برده، یا آزاد کردن زندانی، یا بیرون آوردن کسی از گرفتاری یا ... .

نمونه دیگر، «إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ» است؛ یعنی غذا دادن در روز قحطی، یعنی سیر کردن گرسنگان وقتی کسی چیزی برای خوردن ندارد. از آیات ۱۵ و ۱۶ می‌فهمیم که انگار دو گروه برای غذا دادن و رفع نیازهای اولیه اولویت دارند.

گروه اول، افراد بی‌سرپرست خانواده و کسانی در اقوام و خویشاوندان انسان که هیچ کس را برای رفع نیازهایشان ندارند. و گروه دوم، افرادی که از شدت نیازمندی، خانه و سرپناهی ندارند و روی خاک می‌نشینند و می‌خوابند و به سختی زندگی را می‌گذرانند.

رفع نیازهای این افراد، مسیر‌گرفته‌ای است که لازم است با امکاناتی که داریم آن را طی کنیم و به قله موفقیت برسیم و بشویم «اصحاب میمنه» و اهل سعادت و خوشبختی. پس ما هم برای رسیدن به خوشبختی، به نیازمندان نیاز داریم. حالا بیا ببینیم چطور باید این‌گرفته را طی کنیم؟ همان‌طور که می‌دانی این‌گرفته را باید با امکاناتی که در اختیار داریم طی کنیم. امکاناتمان چیست؟ دو چشم، یعنی ابزار دیدن؛ زبان و دو لب، یعنی ابزار حرف زدن؛ و توان تشخیص خوب و بد. اما مسیر این‌گرفته، برطرف کردن نیاز نیازمندان است، چطور باید با دیدن و حرف زدن و تشخیص درست و غلط، نیاز آنها را برطرف کنیم؟!

شاید یک روش این باشد که خوب ببینیم و نیازمندان واقعی را پیدا کنیم و ببینیم نیازهای اصلی‌شان چیست، بعد با آنها خوب و تأثیرگذار حرف بزنیم تا کمی آرامش و انگیزه پیدا کنند. لازم است تشخیص بدهیم چه اقدامی برای برطرف شدن نیاز آنها درست است، آن وقت به آنها انگیزه بدهیم که آن کار را انجام دهند. لازم است آنها را با قانون «آفرینش انسان در سختی» آشنا کنیم تا بدانند سختی‌های زندگی برای همه است.

اما اگر یک نفر گرسنه بود و نیاز اصلی‌اش غذا بود، غذایی که بخورد و سیر شود، آن وقت چکار کنیم؟ باید به او غذا بدهیم. اما توان‌های ما برای رفع نیاز دیگران، دیدن و حرف زدن و تشخیص خوب و بد است، بین امکاناتی که خداوند در سوره فرموده، پول نیست که با آن غذا بخریم و به گرسنگان بدهیم. حالا چکار کنیم؟ ... باید از امکاناتی که داریم خوب استفاده کنیم. اگر خودمان پول داشته باشیم، وقتی از توان تشخیص‌مان استفاده کنیم می‌بینیم که بهترین راه برای خرج کردن پولمان، همین رفع نیاز دیگران است. اگر پول نداشته باشیم، خوب که نگاه کنیم می‌بینیم بعضی‌ها هستند که پول دارند و می‌توانند برای گرسنگان غذا بخرند. باید آن گرسنگان را به آن توانمندان معرفی کنیم. ممکن است کسانی که پول دارند، انگیزه کافی برای کمک نداشته باشند، اما خداوند به ما زبان و دو لب داده برای همین روزها، با آنها صحبت می‌کنیم و آنها را متقاعد می‌کنیم که نیاز مالی کسانی را که ما شناسایی کرده‌ایم برطرف کنند. پس ما برای رسیدن به قله خوشبختی به توانمندان هم نیاز داریم.

خداوند در آیات ۱۷ و ۱۸ این سوره فرموده «تُمْ كَانْ مِنَْ الَّذِيْنَ آمَنُوا وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَ تَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ * أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ». یعنی برای اصحاب میمنه شدن و رسیدن به سعادت، باید جزء مؤمنانی باشیم که یکدیگر را به «صبر» و «رحمت» سفارش می‌کنند. «صبر» به معنای دست‌نکشیدن از ادامه مسیر و «رحمت» به معنای کمک و مهربانی به دیگران است. سفارش به صبر مانند کمک کردن و انگیزه دادن به نیازمندان برای ادامه زندگی و سفارش به رحمت مانند صحبت کردن با توانمندان و انگیزه دادن به آنها برای کمک به نیازمندان.

اصحاب میمنه، هم خودشان به قلّه می‌رسند، هم به دیگران برای رسیدن به قلّه کمک می‌کنند. آنها هستند که به شهرها ارزش می‌دهند.

تمرینی در استفاده بهتر از توان و نیاز دیگران

مرحله اول: جستجو کن تا فرد نیازمندی را پیدا کنی، آن وقت نیاز او را دقیق شناسایی کن.

مرحله دوم: توانمندی را پیدا کن که بتواند نیاز او را برطرف کند.

مرحله سوم: سعی کن با استفاده از توانایی فرد توانمند، نیاز فرد نیازمند را برطرف کنی.